

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

11. De promissorii iuramenti irritatione, dispensatione relaxatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

huit, usram se soluturum, pecunias latroni daturū. Illud Abb. Licet iuramentum transeat ad hæredes (uouentis se Ecclesiam ædificaturum) seruari tamē tenentur, ne lædant animam defuncti. Et possunt cogi à iudice Ecclesiastico.

Obligatio iuramenti propriè promissorii transit ad hæredes aut Decanos, Episcopos, successores eius cui iuratum est. Vnde iuramentum ex parte iurantis personale est, sed respectu eius, cui iuratur reale, id est transitorium cum re, puta dignitate, hæreditate, & patet ex cit. c. veritatis, in quo habetur: Vassallum, qui iurauit. Præfato fidelitatem aut obedientiam, eandem etiam sine nouo iuramento debere successoribus, quamuis eorum expressa mentio facta non sit.

CAP. XI.

De promissorii iuramenti irritatione, dispensatione, relaxatione, commutatione.

Sicut vota ita & iuramenta edere non possunt personæ, quæ alterius potestati subiectæ sunt, nisi cū dependentia à voluntate eorum, quibus subsunt, ita ut ea irrita reddere possint, quatenus ipsis præiudicant. Est autem duplex talis dependentia, vna per se, si ipsamet hominis voluntas alienæ potestati subiecta sit. v. c. Religiosi & impuberes. Altera per accidens, siue ratione materiæ circa quam nota seu iurata causa versatur, ut si vxor voueat, vel iuret, se pæginatura & cum præiudicio Episcopi sui. Vnde hinc vota, ita & iuramenta per dominatiuam potestatem, irrita reddi possunt, etiam Deo præstita; probat iuramentum promissorium Deo factum aliud non

non est, quam votum iuratum, Iuramentum autem accidens promissioni ac voto, assumit naturam & conditionem eius. Ergo perinde ac votum tacita conditione fit, salvo iure superioris irritandi potestate praediti.

2. Iuramentum etiam hominis praestitum irritari potest, si versetur circa materiam alterius dispositioni subiectam, aut circa promissionem, quae dominatur potestati patris, tutoris, praelati, mariti, &c. subdita est. Prior pars prob. quia in iuramento intelligitur ius superioris exceptum, ut proinde iuramenta in cuiuscunque gratiam edita per auctoritatem Papae, Episcopi, alteriusque potestatis, etiam laicae irritari queant, si sint circa materiam eius dispositioni subiectam. Unde Pontifex suo arbitratu irritare potest omnia iuramenta edita circa beneficia Ecclesiastica distribuenda, quippe in quibus plenissimam potestatem noscitur habere. Episcopus quoque Clericorum iuramenta, quae versantur circa res suae dispositioni subiectas res. indere potest, V. C. Si Clericus iuravit, se non discessurum loco ante solutionem debitorum; post prob. quia iuramentum recipit naturam & condiciones actus cui apponitur, quapropter Praelatus omnes promissiones religiosorum iuratas sine consensu suo factas irritare potest; Pater & Tutor omnia pacta iurata impuberis, cum ob aetatis imbecillitatem, etiam eius voluntas alienae potestati subiecta sit; Maritus item uxoris, quatenus in ipsius praedictum cedunt iuramenta.

3. (Posito, quod dispensatio versetur circa iuramenta Deo facta & relaxatio circa iuramenta homini facta.) Quicumque habet potestatem dispensandi, aut commutandi vota potest tali facultate uti, tamen

tamen si vota irrita sint, quia votum sicut & quævis
alia promissio retinet naturam suam, licet iurata sit,
quare nihil obstante iuramento remitti possunt,
quia iuramentum est accessorium promissioni &
voto.

Vota & iuramenta pia equiparantur, Quare sicut
4
vota ita & iuramenta, summo Pontifici reserua-
ta, censeri debent.

Iuramentum continentiae perpetuae, Religionis,
alteriusve materiae reseruae si poenalia aut condi-
tionata sint, (V. C. Vir iurans religionem si Titiam
non accipiat, quia circa hominem versatur,) per-
inde vota eiusdem conditionis ab Episcopo rela-
xari possunt.

Iuramentum promissorium erga hominem ordi-
5
nate relaxari non potest absque consensu eius, cui
praestitum est; quia tali iuramento ius homini acqui-
situm est, quo proinde sicuti & aliis bonis priuari
non potest; Nam in iuram promissorio, quia homo
est creditor, cuius proinde in hac re commodum at-
que voluntas spectari debet, eoq; inuito obligatio
remitti non potest. Votum verò promissum quod
Deo fit, censetur à Deo remitti, si Ecclesiae Præla-
tus iudicet ita expedire ad salutem vouentis.

NB. Quandoq; aliquid iuramento promittitur de
6
quo dubium est, ut cū sit licitum an illicitū; proficuum,
vel noxiū, in illo potest quilibet Episcopus dispēsare.

Iuramentum in hominis vtilitatem principaliter
editum si non est proprie promissionis confirmato-
rium, sed per se stans Episcopali auctoritate relaxari
potest. V. C. Usurario vsuras resoluere iuramen-
to promissas. Cum enim huiusmodi iuramentis
nullam ius aequaliter ei, in cuius gratiam
eduntur

eduntur ideo sine cuiusque iniuria ob causam ad Dei honorem cedentem à Prælati relaxari possunt, etiam iuramentum ædificandi Ecclesiam non producit aliquam iustitiæ obligationem consequenter nec confert alteri parti propriè dictum ius, siue actionem.

- 7 Priuilegia dispensandi aut commutandi & iuramenta dari solent sine præiudicio tertii, quod intelligitur postquam illi per acceptionem ius acquisierunt.
- 8 Qui habent priuilegia dispensandi vel commutandi vota, possunt etiam commutare iuramenta, quæ sine promissione in Dei honorem principaliter concepta sunt; Non possunt autem vi priuilegii relaxare iuramenta directè in hominis utilitatem edita, quamuis acceptata non fuerunt. Prius prob. quia vota & huiusmodi iuramenta æquiparantur, v. c. si iuras te in tali Ecclesia altare ædificaturum. Posterior prob. quia talia iuramenta cum votis nullam habent æquiparationem. Unde qui iurauit, se Catam ducturum iuramento obstringitur quo minus propositum cœlibatus amplecti possit.
- 9 Directa relaxatio iuramentorum quæ sic per modum absolutionis aut dispensationis ad Ecclesiasticorum Prælatos pertinet cum sit quædam remissio ex parte Dei facta per eius ministerium, cuiusmodi potestas spiritualis est. Indirecta vero etiam laici potestati competere potest. dummodo materia temporalis, v. c. si laica potestas ob iustam causam aliquid præcipiat vel prohibeat, cui non obstante contrario iuramento suo subditus obtemperare debet v. c. ut ciuitatis gubernationem accipiat.
- 10 Causa iuramenti, utpote in Deum tendens, per se spiritualis est, si tamen super contractum inter laicos interpo-

interpositum est ad eius observationem, cum Ecclesiasticus tum laicus Iudex compellere potest iuxta illud *Iuramentum non mutat forum sed addit forum foro:* Unde contractus iuramento firmatus est mixti fori, unde ad iuramentum ab usurario remittendum, potest compellere iudex Ecclesiasticus.

C A P. XII.

Quae personae iurare possint.

Deus secundum quandam metaphoram ad nostrum intelligendi modum in scriptura sacra iurasse dicitur, alioquin dictum diuinum nullam confirmationem admittere potest, cum ex se ipso infallibilem certitudinem contineat.

Omnis creatura intellectualis, ipseque Christus, quia homo proprie iurare potest, etiam rationis usu praediti ante pubertatem.

Iuramentum impuberis, item perituri in iudicio non recipitur. Prius prob quia quem semel peierasse constat, periculum est, iterum peieraturum, & iuramento calumniae & fidelitatis tamen non liberatur periturus.

Sacerdotes non nisi graui de causa in iudicio iurare coguntur (v. c. in purgationem sui, vel alterius innocentiam probandam ne laedatur vti pro fide, pro obedientia, pro pace, pro identitate Ecclesiae, pro absolutione & vinculo excommunicationis) ratio assertionis, quia non indiget dictu hominis confirmatione, nisi quia de eo dubitatur de veritate eorum, quae dicitur & ideo personae magnae dignitatis non conuenit iurare. Ne quidem iuramentum calumniae praestare debent sacerdotes sine consensu superioris.

Clerici in manu laici non debent praestare iuramentum

Ccc tum